

576/9' א

DOC 03271

שר החוץ

ירושלים, ט' באב תשי"ג
21 ביולי 1953
614/53

אל : ראש משלחת ישראל, קלן

מאת: שר החוץ

שנער היקר,

קראתי מכתבך למנהל הכללי מ-7 ביולי והנני להעיר

הערותי:

1. הנני מסכים בהחלט כי יש לגשת למיבצע שיטחי ומחושב של חינוך דעת הקהל בארץ לקראת התקנת יחסינו עם גרמניה. גם נראית לי הדרך הראשית שאתה מתווה - פירסום עובדתי ונבון של פרשת ביצוע הסכם השילומים, עם כל המטחעף מזה. במדה שאתה מתרעם על הזדמנויות שהוחמצו בנדון זה, הדין עמך. אשתדל לתת דעתי על תיקון מעוות זה מכאן ואילך לגבי הדרכת העתונות הישראלית, כל שכן לגבי ציון עובדות מסויימות בחומר הנשלח לנציגויותינו.

2. עם זה עלי לציין כי התמונה אינה בשום פנים כה עגומה כפי שאתה מתאר. אינני יודע אם אתה עוקב מרחוק אחרי העתונות כולה. אילו יבולת לעשות זאת היית נוכח לדעת כי בשבועות האחרונים, עם קירוב המשלוחים הראשונים, הופיעו בפנינות שונות של העתונות, כולל "מעריב" למשל, רשימות חיוביות וענייניות על אפני ביצוע ההסכם - הרכב משלוחי הסתורות, בעית העדיפויות וכד'. אין לי כל ספק כי עם התקבל המיטענים הראשונים יקל לרכז את השומת לב הצבור בצד המעשי של השאלה, להשכיח או לפחות לטשטש את הפולמוס אמר שהשתולל פעם, ולטפח יותר ויותר יחס חיובי לעניין השילומים ואגב כך ליחסינו עם גרמניה.

3. הנה כי כן אני רואה סיכויים להתקדמות אבל עלי להתזהיר מאשליות לגבי מהירות הקצב. לא זו בלבד ששנאת גרמניה, כרגש ראשוני שאין להכרה שליטה עליו, עודנה מושרשת עמוק ברחבי צבורנו ועושה כל רעיון של החקרבות רשמית, שפירושו, כאילו, מחיקת העבר, לדבר-פיגול שאינו ניתן לעיכול נפשי - אלא גם בקרב בעלי ההכרה, החושבים מחשבה מדינית, קיימות הסתייגויות מרהיקות לגבי כל ההקשרות עם גרמניה. משום זה אני חושב את השערתך כי נוכל להגיע כבר ב-1954 ליחסים דיפלומטיים סדירים עם גרמניה למופרזת בתכלית ומוטב לנו לא להשלוח עצמנו ולא להוליך שולל אחרים בעניין זה.

4. לפיכך מוקדם עדיין לקבוע תאריכים לשלב זה בהתפתחות וכן מוקדם ביותר לסמן מעכשו את המועמדים לתפקידי נציגות קבע. אך מכיון שהעלית שם, הנני לומר כי זוהי אמנם הצעה מעניינת, אבל ספק אם היא מציאותית, מכמה בחינות. ובכל זאת, רצוני לדעת אם זהו רעיון שצץ בהאשך, או שמא שמעת זאת לראשונה מפי הנוגע בדבר, או אולי אמרת לו משהו ושמתה חגובתו. אנא, הודיעני.

5. בכל הפרשה הזאת אסור לנו להתעלם מגורם אחד - ככל שהוא מרגיז וממאיר - וזהו המיורור. הגילויים האחרונים, אשר בודאי לא נתמצו עדיין, מוכיחים זאת בעליל. אנו עומדים במערכה ללא רתיעה עם ראש-פתן זה, אבל האחריות מצויה להביא

את סכנותיו בחשבון. לדוגמה: אני מסכים בהחלט להצעתך כי יש להזמין את ביהם ורעייתו, ואפילו את בנו, לביקור בארץ באביב 1954. אבל אם כזה יהיה המצב שניאלץ להקיף וללוות את המשפחה הזאת כל ימי שבתה כאן במשמר של שוטרים יומם ולילה, כדי למנוע בעד כנופית בריונים מאורגנת או אפילו בעד איזה מטורף "עצמאי" מלפגוע בהם, הרי כל האוירה סביב ביקורם תורעל, הם עצמם יהיו שרויים במועקה נפשית ובנסיבות אלו ספק אם יהיה הביקור כדאי להם ולנו.

6. קיצורו של דבר, עלינו להתקדם, אך בהדרגה ובמתינות. אין לדחוק את הקץ. יש להבטיח את חמיכת דעת הקהל, או לפחות חלקים גדולים שלה, בכל צעד חדש. יש להזהר מלהפסיד את המערכה ע"י צעדים מהירים מדי. ועל הכל, יש לכבד את רגשות העם ואין לעשות דברים שהציבור יראה בהם חילול מוסרו.

משה דיין